

Пролетарі всіх країн, єднайтесь!

Ім. І. І. Мечникова

За наукові кадри

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМІВ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ ОДЕСЬКОГО ОРДЕНА
ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА.

Видається з 1933 р.

№ 18 (1751).

19 ТРАВНЯ 1989 РОКУ

Ціна 2 коп.

РОСІЙСЬКА ГОСТИННІСТЬ ВРАЖАЄ

МІЛА ПЕНДЛЕТОН: Я НЕ УПОВНОВАЖЕНА
ГОВОРІТИ ЗА ФІРМУ

вання в цьому місті? Нехай скажуть самі туристи. Я можу лише додати, що вони перевершили усі сподівання — ширістю, відкритістю і гостинністю тамешніх жителів.

Важко передати словами, в якій зворушливій атмосфері проходили зустрічі з херсонцями. А коли від'їжджали до Одеси, плакали усі — і хазяї, і гости.

Чи треба говорити, яке значення мають для наших міждержавних відносин подібні поїздки.

Насиченою була програма перебування американських друзів і в Одесі. 13 травня вони відвідали Одеський університет, де за домовленістю між згаданою фірмою та Інститутом для гостей була організована серія лекцій, яка мала за мету дати загальну інформацію з перших рук про хід перебудови в СРСР і, зокрема, створення правової держави, про розвиток освіти, науки і культури в СРСР, про вирішення проблем міжнародних відносин, в тому числі і на Україні.

На зустрічі в університеті гостей із США привітали виконуючий обов'язки ректора Одеського держуніверситету ім. І. І. Мечникова професор М. П. Коваленко, проектор із зарубіжних зв'язків ОДУ доцент О. І. Домбровський.

З проблемами перебудови в СРСР американських туристів ознайомив завідуючий кафедрою теорії та історії держави і права ОДУ про-

фесор О. В. Сурилов.

Дві аналогічні групи туристів із США відвідають Одесу у червні, ще дві групи — восени цього року.

Перебування в нашому місті гості із США намагалися максимально використати для знайомства з його пам'ятними місцями та людьми. І, звичайно ж, ніхто не скаржився на втомленість і напружену програму, хоча декому з членів групи вже за 70.

Стілкуючись і слухаючи цих компанійських, приязніх і життерадісних людей, які не побоялися далекої відстані і приїхали до нашої країни, мимохіт подумалось, що не гріх і нашим профспілковим і громадським організаціям більш спрітно і зацікавлено турбуватися про дозвілля і спілкування літніх людей, ветеранів війни і праці. Справді, вони заслужили цього своєю бездоганною працею на благо Вітчизни.

...На закінчення нашого короткого інтер'ю ми запитали Мілу Пендleton, чи вигідна для фірми організація таких поїздок.

— Ваше запитання, — відповіла вона коректно, — стосується компетенції нашого керівництва. Я не уповноважена говорити за фірму.

Раніше дехто, очевидно, не упустив би такої можливості пожартувати: а ще кажуть, що в Америці існує гласність. Ми ж подумали: це і є культура ділової сфери, якої усім нам поки що бракує.

М. УСПЕНОВ.

З 12 травня в Одесі знаходиться група американських туристів, поїздку яких до СРСР здійснює туристична фірма «Гарбер тревел».

Керівник групи, представниця фірми Міла Пендleton розповідає:

— В нашій групі 30 чоловік. Це — адвокати, колишні лікарі, учителі, люди з великом професійним і життєвим досвідом, які за віком вже відійшли від активних справ.

Слід зазначити, що в США традиційно приділяється велика увага організації цікавих заходів для людей пенсійного віку. До речі, туристи з моєї групи — члени клубу мандрувань «Елдер хостел», що виник на базі Бостонського університету. Членом цього клубу може стати кожен, кому за 60 і хто любить мандрувати, виявляє інтерес і бажання поглибити свої знання про життя населення інших країн, національну культуру, звичаї.

Крім Москви і Ленінграда, група здійснює поїздку по Україні за маршрутом Харків — Одеса — Львів. До Одеси ми приїхали з Харківом. Які враження від перебу-

В ОБЛОЗІ ГОСТРИХ ПРОБЛЕМ

Як повідомлялося в «ЗНК», 26 квітня ц. р. відбулися загальноуніверситетські партійні збори, на яких з доповіддою «Про перебудову навчального процесу і підвищення якості підготовки спеціалістів у світлі рішень XIX Всеосвузньої конференції КПРС» виступив проректор М. П. Коваленко.

Пропонуємо увазі читачів основні положення цієї доповіді.

Що зроблено в університеті по перебудові навчального процесу і підвищенню якості підготовки спеціалістів? Оцінку нашої діяльності дала колегія (лютнева) Мінвузу УРСР, яка присудила ОДУ III-е місце в республіканському соціалістичному змаганні (на I-му місці — Київський університет, на II-му — Львівський лісотехнічний інститут).

Найважливіший напрям і, як вважається, основний важіль перебудови вищої освіти — його тісна інтеграція з виробництвом і наукою. Як справи в університеті? До 16 спеціальностей, що існували, додалася ще одна — «Геологічна зйомка і пошук корисних копалин», на яку цього року вперше прийнято 25 чоловік. Нам дозволено відкрити нову спеціальність на хімічному факультеті — «Молекулярна електроніка» з планом прийому 25 чоловік уже в 1989 р. Хотілось б звернути увагу на те, що це зовсім нова спеціальність, її ще немає в переліку спеціальностей вузів. Отже, на хімічний факультет покладається серйозна відповідальність за розробку учебних планів для цієї спеціальності і організацію якісної підготовки спеціалістів. Не менш важливо знайти організації, до яких розподілятимуться нові спеціалісти.

Ще одну нову спеціальність планує організувати фізичний факультет — «Радіофізика і електроніка». Вже одержано принципову згоду Держкомітету з народної освіти. Однак, як відзначалося на партійних зборах фізичного факультету, існують серйозні труднощі у забезпеченні якісної підготовки спеціалістів з цієї спеціальності. Зокрема, на партійних зборах йшла мова про те, що треба провести велику роботу, щоб факультет з його відвертою слабкою матеріальною базою міг протиставити себе таким забезпеченим вузам, як політехнічний інститут та інститут зв'язку. Мені здається, що адміністрація факультету (Г. Г. Чемересюк), партійне бюро (О. І. Герасимов) повинні більш цілеспрямовано ставити питання про кадрове забезпечення нової кафедри, і (що вкрай необхідно) забезпечення її приміщенням.

Вирішуючи питання інтеграції освіти з виробництвом і наукою, університет готове спе-

СПОГАДИ ВЕТЕРАНА

5 травня відбувся День кафедри теоретичної механіки, на який був запрошений підполковник у відставці, співробітник університету Л. О. Бурцев. Студенти і викладачі з інтересом слухали розповідь про події останніх днів Великої Вітчизняної війни. Лев Олександрович згадував урочисті і хвилюючі моменти підписання Акту про беззастережну капітуляцію фашистської Німеччини. Голоси учасників штурму Берліна, що пролунали в унікальному запису на магнітофонній плівці, дозволили ясно увійти героїчні епізоди великої битви.

Ю. ГРАНИК,
викладач кафедри
теоретичної механіки.

Фото в номері В. Пащука.

В ОБЛОЗІ ГОСТРИХ ПРОБЛЕМ

[Продовження. Початок на 1-й стор.]
по філіалах кафедр було зараховано 17 сумісників, 32 почасовика, що склало 6,5 штатних одиниць і 12155 крб. погодинного фонду. Треба сказати, що завідуючі кафедрами намагаються вирішити питання комплектування філіалів за рахунок виділення їм додаткових одиниць.

Починаючи з 2-го півріччя 1988—89 навчального року організовані перші гуманітарні цикли лекцій — факультетів для студентів усіх факультетів з урахуванням їхніх побажань — з історії музики (20 годин); основ ораторського мистецтва на історичному факультеті; соціальної психології (20 годин) на мехматі, ГГФ, біофакі, РГФ; образотворчого мистецтва (14 годин) тощо. Перші кроки показали, що студенти охоче відвідують факультети з історії музики, соціальної психології і філософських проблем радянського суспільства, — на цих заняттях присутні від 15 до 20 студентів.

Поки що від факультетів відмовилися історики, юристи, філологи, посилаючись на те, що ці аспекти є в курсах, які читаються студентами за учебними програмами.

На жаль, не приходили студенти на лекції з актуальних проблем вітчизняної літератури, сучасних релігій світу. Безумовно, тут справа не в якості факультетів, а в недостатній рекламі серед студентів. Отже, можна констатувати, що перші кроки гуманітаризації виявилися у нас не дуже впевненими, і партійним організаціям факультетів треба проаналізувати цей досвід для того, щоб поправити справу.

Велика увага останнім часом приділяється поліпшенню інтернаціонального і патріотичного виховання молоді. Зокрема, активно обговорюється поширення сфери функціонування української мови. На відкритих партійних зборах філологічного факультету ця проблема ретельно аналізувалася. Надаючи належне російській мові як мові міжнаціонального сплікування, слід одночасно розширувати функціонування і вивчення української мови, а також культури і історії України. З цією метою на факультетах можна ввести курси «Історії України», «Української літератури», «Літератури народів СРСР», «Історії культури українського народу», «Краєзнавства» — на вибір студентів.

Слід повністю забезпечити якісне викладання українською мовою усіх дисциплін на українському відділенні філологічного факультету, ввести практичний курс української мови на всіх факультетах університету для тих студентів, які її не вивчали. Необхідно створити умови для поступового переходу до викладання ряду спеціальних і загальносвітніх дисциплін українською мовою.

Можливо, було б доцільно ввести окремий курс української мови і літератури на гуманітарних факультетах. На всіх факультетах треба визначити рівень володіння українською мовою викладачами і науковими співробітниками університету і організувати курси української мови для тих із них, які хочуть її вивчати.

Одним із елементів перебудови навчального процесу є переход університету на вільне відвідання занять. Ставлення до цього нововведення в університеті неоднозначне.

Вільне відвідання лекцій можна ввести для студента будь-якого курсу, якщо він перейшов на індивідуальний план навчання, в якому чітко визначені зміст і строки складання тих чи інших розділів курсу.

су. Але якщо в університеті на індивідуальний план перейшли лише 145 студентів, то про яке вільне відвідання може йти мова?

Одним із важливих елементів перебудови навчального процесу є його комп'ютеризація. Протягом 1988 і 1989 рр. університет придбав обчислювальну техніку для забезпечення навчального процесу на суму 1712 тисяч карбованців!

Молоді дослідники

Студентки хімфаку В. Коцеруба та І. Анненкова в лабораторії за проведенням дослідження з кінетики блочної полімеризації.

Вони використовуються на ОЦ, ГГФ, біофакі, юридичному і фізичному факультетах. Загальна кількість місць становить 163.

Якщо враховувати ЕОМ, придані окремими кафедрами за рахунок коштів госптем, то загальна кількість цих місць наблизиться до 200.

Гострої ситуації з ЕОМ, яка існувала один—два роки тому, ми вже позбулися. Однак реально стан справ з ЕОМ в університеті навряд чи можна вважати задовільним.

Сьогодні УНОЦ виділяє університету для навчального процесу 3 години щоденно і близько 20 робочих місць «безплатно», що далеко від потреби навчального процесу, особливо на мехматі. Решту часу, необхідного для учебової чи наукової роботи, університет оплачує із своєї каси, причому значні суми. Складалася парадоксальна ситуація, коли університет повинен платити своєму підрозділу як чужій організації! Я вирішила цю проблему — на мою думку, ніхто в університеті не знає.

В нейвій формі ця проблема існує і у взаємовідносинах університету з двома інженерними центрами. Правова основа взаємовідносин не опрацьована.

Важливою формою роботи по поліпшенню якості підготовки спеціалістів є учебово-виробнича практика студентів.

Протягом кількох років студенти 5 курсів (з переведеним на індивідуальний план роботи) направляються в середні школи м. Одеси і Одеської області для роботи вчителями протягом навчального року. Після закінчення університету вони розподіляються у ці ж школи на роботу. В 1988—89 навчальному році було направлено 37 чоловік.

Разом з тим деканати і кафедри факультетів недостатньо контролюють проходження практики на робочих місцях. Заключні конференції і захист звітів з практики часто проводяться формально, без глибокого аналізу і оцінки результатів практики.

Перебудова навчального процесу здійснюється перш за все професорсько-викладацьким складом. В університеті сформувався сильний колектив, який включає 65 докторів на-

ук (професорів), 429 кандидатів наук (доцентів). На умовах штатного сумісництва працює ще 11 докторів наук. Останнім часом спостерігається збільшення числа захистів докторських дисертацій. Більш повільно йде цей процес на гуманітарних факультетах. Хвилює досить високі вік докторів наук і професорів. На історичному факультеті молоді доценти І. М. Коваль, О. С. Овчікін, П. Я. Райнов, Т. М. Попова згодом могли б перейти у старші наукові співробітники для написання докторських дисертацій. На жаль доводиться говорити про втрату університетом молодих, перспективних співробітників.

Нова конкурсна система формування професорсько-викла-

Пошта «ЗНК»

ШАНОВНА РЕДАКЦІЯ!

Звернувшись до вас змусив один епізод з життя філологічного факультету. Можливо, ми дійсно у чомусь некомпетентні, тому ѿ просимо роз'яснити.

8 квітня 1989 року до нас на курс прийшов секретар партбюро філфаку О. В. Александров і запитав, чи може комсомольська організація III курсу українського відділення дати позитивну характеристику-рекомендацію для вступу у кандидати в члені КПРС студентці нашого курсу.

Однак, спілкавши, що відбулося це вже після того, як 6 квітня з'явилося оголошення про засідання партбюро філологічного факультету, на якому одним з питань порядку денного буде прийом у кандидати в члені КПРС (далі стояло прізвище цієї студентки).

Це відбулося також після того, як 7 квітня на зборах студентського партійного, комсомольського та профспілко-

вого активу факультету, де О. В. Александров був присутній, його запитали: «Як же можна виносити в порядок питання про прийом у кандидати в члені партії студентки, кандидатура якої на курсі навіть не обговорювалася?»

Результати наших комсомольських зборів (8 квітня) були такими: курс проголосував (а голосування проводилось двічі) проти видачі студентці характеристики-рекомендації.

Шановна редакція! Звертаємося до вас із запитанням: чи був правий у своїх діях секретар партбюро філологічного факультету О. В. Александров?

І останнє. Якщо ви вирішите опублікувати листа, то не вказуйте, будь ласка, наші прізвища. Студенти III курсу українського відділення філфаку. 8 підписів.

КОМЕНТАР

Генеральний секретар ЦК КПРС М. С. Горбачов неодноразово відзначав: у ряді випадків партія відстає від процесів, що розвиваються в країні. Відстає, зокрема, з ідеологічним заохоченням перебудови. В партійних рядах перебудова мислення відувається поки повільно. У всякому разі, не так, як хотілося їм, а особливо не так, як вимагає життя. У зв'язку з цим знову привертаю увагу декілька питання в діяльності цехових партійних організацій університету, про які згадувала редакція газети «ЗНК», зокрема в номері від 7 квітня 1989 р., де йшлося про прийом у партію. Досі ніхто з секретарів партійних організацій, та й взагалі номунітів, не вважає за потрібне підтримати цю розмову, а що ж. Можливо, не була о сьогодні такою гострою ситуація по прийому в партію на філфакі, про що свідчить лист студентів.

Щоб відповісти на запитання, які хвилюють студентів-філологів, нагадаю деякі положення із постанови як бюро Центрального району Компартії України, так і партійному університету від 29 травня цього року. «Цеховим партійним організаціям посилюти вимогливість при відборі у партію, забезпечити всебічне обговорення кожного кандидатури. Вести в практику попереднє обговорення заяв про прийом на відкритих зборах, у партгрупах, з урахуванням думок безпартійних. Прийом у партію повинен бути ефективним засобом ідейного підсилення та організаційного зміцнення парторганізації, підвищення її впливу на хід перебудови вищої освіти в колективі університету в цілому».

Як видно з листа студентів філологічного факультету, такого всебічного обговорення кандидатур у колективі факультету не вийшло. Тема, що тут піднімається, звичайно ж, не розкрита. Серйозна тема — партія, комуніст, їх авторитет сьогодні. У цій розмові, справді, не потрібні пафос і риторика, недоречний повчально-моралістичний тон.

Розмову нашу вважатимено незакінченою. Повторюю запитання до комуніста, хто б він був — викладач чи студент, керівник чи секретар парторганізації: навіщо тобі партіблет? Що ти з ним пов'язуєш у своїй роботі, своєму життю? Що, повариши, означає бути комуністом сьогодні? Замисліться, ти відповіши, поділіться своїми думками з цього приводу.

В. ГЛІБОВ,
заступник секретаря парткому.

«Оригінальна» олімпіада

13—14 квітня в Ужгородському державному університеті відбулася республіканська олімпіада з історії СРСР. Подібні заходи проводяться щорічно, але я в ньому брав участь уперше.

Останнім часом такі олімпіади все більше й більше перетворюються на заходи для «галочки». Навіть премія (30 карбованців) і поїздка в одне з університетських міст на республіканську олімпіаду не приваблюють студентів. Скоріше через те, що така форма організації наукової роботи вичерпала себе.

Тепер про саму олімпіаду. У того, хто бодай один раз був її учасником, напевно, залишилося у душі незабутнє відчуття школівства. Все тут німак та дихає. Те ж розсаджування

студентів окрім один від одного, ті ж викладачі, які слідкують за тишею і за тим, щоб студенти, бороня боже, не підглядували у шпаргалки. Користь від такої олімпіади мінімальна. Студенти не набувають ні досвіду, ні нових знань. До того ж, приїжджають вони із різних вузів і курсів, що теж викликає певні труднощі.

Все це свідчить про те, що назріла необхідність зміни форм організації наукової роботи студентів. Інакше олімпіади залишатимуться марною витратою сил, часу, та університетських коштів. На жаль, відсутність на істфакі студентського наукового товариства з широкими повноваженнями не дає змоги виробити нові форми.

А. ФІЛІПЕНКО,
студент істфаку.

Ми рідко замислюємося про хвилини, секунди, що минають. Але ж це — життя. Скільки ще таких хвилин буде? Особливо у студентські роки — роки пошуків, нових зустрічей і надій, роки наполегливої праці. За кожну хвилину хочеться зробити якомога більше.

Після занять одразу ж відправляєшся до читального залу на Пролетарському бульварі і... зустрічаєш з системою нашого каталогу. Щоб відшукути потрібну книгу (з класиками марксизму-ленінізму легше),

Розумію, наш університет найближчим часом не має змоги забезпечити студентів комп'ютерною технікою. Але щось треба робити!

О. СКРИПКА,
студентка I курсу юрфаку.

«Мільйонерша» з юрфаку

Олена Швченко — студентка IV курсу юрфаку, одна з багатьох на факультеті, на який вступити складніше, анж вивчити китайську мову.

З Оленою ми познайомилися випадково, під час рейду по гуртожитку № 9.

Спочатку, як буває у таких випадках, розмова не клеїлася. Але потім поволі розговорилися і бесіда прийняла обопільній інтерес.

— Чи легко прожити студенту на сти-

Якість навчання

АНАХРОНІЗМ

Нещодавно в «Советской России» була опублікована замітка про те, що француз Дезіре Адрік видав книгу під назвою «Як обманути екзаменатора?», в якій у 20-ти лекціях поділився «секретами» різноманітних хитрувань на іспитах. Автор, зокрема, пропонує читачам численні варіанти виготовлення шпаргалок.

Уявляю зараз реакцію студентів: у когось очі запалали — от би сюди цю книжечку, ажде літня сесія на носі. А хтось скептично посміхається: мовляв, не вчіть учених, самі можемо таку книгу видати, до світу вистачить.

Але не будемо зараз змагатися з французом у винахідливості. Тим більше, що за його ж словами, він видав свій збірник лише для того, щоб довести безглаздість іспитів. Отож замислилось: шпаргалки — це добре чи погано? З одного боку може здатися, що вони корисні: коли їх пишеш, щось запам'ятовується. З іншого ж боку... це спроба обманути самого себе: порившись під партою, можна знайти відповідь на конкретне питання в білеті. Якщо пощасти...

«А чи не можна відмінити іспити (саме ту їх форму, в якій вони зараз проводяться, коли більшість студентів готуються в останню ніч, списуючи цілі «гармоньки» довжиною у кілька метрів кожна), і зробити так, щоб весь семестр був іспитом, в успіху якого будуть зацікавлені самі студенти. Тоді не потрібні будуть ніякі хитрості...

Як це зробити? Як добитися того, щоб навчатися було легше, а знання були більш міцними?

Над цими питаннями сьогодні розмірковують студенти фізичного факультету ОДУ. Отже, представляемо співбесідників і пропонуємо кілька міні-інтерв'ю з ними.

* * *

Андрій БОБРОВ, 1-й курс.

— Як, на твою думку, чи потрібні студентам іспити?

— А як же, якщо їх відмінить — хто ж тоді учиться стане?! Іспит — це свого роду

звіт перед викладачами про одержані знання. Коли знаєш, що від оцінок залежить стипендія — це підганяє, хочеш не хочеш, а сідаєш за підручники.

— Мені, наприклад, сесія нагадує марафон: щоб за 2—3 тижні скласти 8—9 дисциплін, по кожній з яких на іспит виносишся кілька чималих розділів, треба мати добре загартування. А якщо зайдеш з дистанції?

— Залишишся без стипендії. Звичайно, все це одразу в голові не вміститься. Тому й пишемо шпаргалки. Так було під час зимової сесії. Для мене вона була першою. Важко доводилось, але поступово звикав. Гадаю, влітку буде легше. По-перше, уже дяжкий досвід є. А по-друге, з фізики, наприклад, на іспит цього разу виносишся лише один розділ. Інші ми складали протягом семестру на колоквіумах. Це майже те саме, що іспит. Також отримуєш оцінку за відповідь. Але ця форма набагато ефективніша. Адже легше вивчити і знати одну тему, ніж одразу половину підручника. За сукупністю виступів на практичних заняттях викладач може виставити загальну оцінку. Вона буде заслугено, а головне — якість знань вищою.

— Які враження залишилися від зимової сесії?

А. Бенко (2-й курс): Це було, як жахливий сон. Сидиш перед кожним іспитом до четвертої ранку. Чим займаєшся? Від-

ВІД РЕДАКЦІЇ

Розмова з першокурсниками цікава вже тим, що університетську дійсність вони сприймають безпосередньо, бо ще не встигли розгубити якості вчорашніх школярів і не вміють ховати своїх думок за туманом сумнівного досвіду.

Справді, нині існує у вищій школі система контролю знань — і, зокрема, іспити — це та лазівка, завдання якій при певній спрітності, що набувається з роками — студент, має змогу вибрати собі на іспит два — три фахультативних предмети. Тоді не було б такої ситуації, що, приміром, з «Охорони праці» — після сесії в голові залишається тільки назва цієї дисципліни.

Бесіду вела
Л. ЛАВРІЄНКО,
кореспондент «ЗНК».

Годі годувати себе паліативами, вдовольнятися тим, що формально виконуються міністерські вітівки у вигляді «СРС» та таке інше.

Настав час масштабно, по-державному докорінно переглянути систему контролю і оцінки студентських знань. Тоді все інше — і зокрема індивідуальне ставлення до навчання — буде вирішуватися природно: вчитимуться ті, хто буде мати справжні, а не «шпаргалкові» знання.

«ЗА НАУКОВІ КАДРИ»

пендію, якщо ніяких інших джерел матеріальної допомоги у нього немає?

— Зводити кінці з кінцями нелегко, якщо врахувати, що людина, справді, живе не хлібом єдиним.

Сказаному можна вірити, адже і сама Олена не з числа білоручок, знає ціну чесно зароблений копійці. Навчання дівчини на поєднання з роботою прибиральницю тут же, у гуртожитку.

— Робота є робота, чи не позначається вона на вашому навчанні?

— Особливо ні, встигаю.

(Що стояло за цією стриманістю, ми дізналися із розмови з подругами Олени з сусідньої кімнати: за їхніми словами, Олена — майже відмінниця).

Розмова, природно, торкнулася найбільш актуальних проблем комсомольського життя, перебудови в університеті. Скептично відгукнулася дівчина про справи комсомольські. Висловила такі думки: тут, в університеті, нас усіх стрижуть під один гребінець. Хіба ж можна порівнювати захоплених дівчат-першокурсниць з філфаку, які з радістю тільки-но звільнилися від надокуличної опіки батьків, з першокурсницями юрфаку: адже зазвичай на наш факультет потрапляють люди не тільки з певним трудовим та життєвим досвідом, але й з усталеним світоглядом, власними поглядами на багато які речі.

— Перебудова навчального процесу? — повторила Олена. — Багато надуманого, зайвого. Візьміть ту ж самостійну роботу студентів. Навіщо вона? Щоб викладачі диктували нам завдання і тексти першоджерел, які неможливо розмежувати в нашому університеті? Це — гірше, ніж школярство, бо ми вже давно не школярі.

Олена Швченко пройшла добру школу життя. Зважаючи на все — в ній величезний запас міцності і невичерпна жага боротьби за справедливість. Усьому і завжди. Мимоволі подумалось: саме таких служителів сьогодні так гостро потребує вітчизняна Феміда.

С. СЕРГІЄНКО.

Після виступу «ЗНК»

ФАКТИ ПЕРЕВІРЕНІ

Профком співробітників перевірив факти, викладені у відкритому листі доцента Д. В. Малівіна, (опублікованого в газеті «ЗНК» № 7 від 27 лютого 1989 року).

Для перевірки фактів, викладених у листі доцента Малівіна, було створено комісію, до складу якої увійшли представники профкому і учбової частини.

У відповідності з наказом Держкомітету народної освіти СРСР № 510 від 17 липня 1987 р., навчальне навантаження викладачів вузу повинно складати від 450 до 1000 годин.

Навантаження викладачів кафедр іноземних мов складається в основному із практичних занять і не включає таких форм роботи, як керівництво дипломами і курсовими роботами, читання лекцій і спецкурсів, тому їх навантаження може досягти 1000 годин, що не суперечить наказу № 510.

Навантаження викладачів планується не по тижнях, а по семестрах, і порівняння з навантаженням учителя середньої школи неправомірне.

Дійсно, в період зимової сесії студентів заочних відділень тижнева завантаженість деяких викладачів підвищується. З іншого боку, протягом року є тижні, коли викладачі не завантажені. Перевіркою установлено, що навчальне навантаження у викладачів кафедр іноземних мов не перевищує 1000 годин, максимальне складає — 900 годин.

Комісія вважає, що декани факультетів, завідуючі кафедрами повинні більш ретельно планувати розподіл навантаження серед викладачів і регулярно контролювати його виконання. До речі, навчальне навантаження доцента Д. В. Малівіна за перший семестр складало 218 годин, включаючи ІРС (індивідуальну) роботу зі студентами — 72 години, а річне навантаження — 764 годин.

Автор пише, що у січні ц. р. в аудиторіях було холодно. Так, в аудиторному корпусі на Пролетарському бульварі, 24 холодно, тому АГЧ вживає заходи, але поки що ефект слабкий.

Штатний викладач університету зобов'язаний виконувати навчальну, наукову і виховну роботу. Виховна робота у гуртожитках є однією з форм проведення політико-виховної роботи. Ніхто не регламентує щотижневі відвідання, рекомендується лише проводити виховну роботу. Однак якщо на факультеті РГФ є недоліки в організації проведення виховної роботи у гуртожитку, то вивченням цих питань повинні займатися перш за все партбюро, учені рада факультету і партком університету.

Л. КАЛУСТЬЯН,
голова профкому ОДУ.

Не так все просто

З великим задоволенням прочитав у «ЗНК» замітки нашої студентки заочного відділення Юлії Ігнатенко.

Думки, висловлені автором публікації, свідчать про те, що і студенти розділяють стурбованість, навіть тривогу викладачів з питань навчання на заочному відділенні. Багато які проблеми, що накопичувалися десятиріччям, сьогодні стоять настільки гостро, що, наприклад, інколи починаю сумніватися у доречності збереження заочної форми навчання. Що я маю на увазі?

По-перше, чимале перевантаження викладачів і студентів у період сесії. Суворо обмежені строки проведення сесій призводять до ситуації, в якій повноцінно працювати просто неможливо: вранці — іспит, консультація, робота в бібліотеці, з 14.00 до 21.00 — лекції і семінари.

Становище викладачів — ще складніше, ніж у студентів-заочників, оскільки одночасно продовжується робота на денному відділенні. Вирішенню проблеми — продовження строків сесії, збільшення кількості викладачів — поза компетенцією факультету і університету.

По-друге, недостатня кількість учбових посібників, літератури, наочних посібників, складності з бібліотечним обслуговуванням. Ю. Ігнатенко ще не повною мірою відчула недоліки у цій сфері — на старших курсах, з активізацією наукової роботи студентів-заочників проблеми нарощують катастрофічно.

Незважаючи на зусилля, що спрямовані на збереження бібліотеки, багато фондів закрито для роботи, бібліотека ім. Горького вже давно не забезпечує потреб студентів-істориків — на жаль, підстав для оптимізму поки що мало.

Разом з тим позиція автора з деяких питань, висловлених у публікації, з моєї точки зору, уразлива. Ю. Ігнатенко пише про легкість навчання на заочному відділенні, про можливість ледарям учиться, переходити з курсу на курс. Можливо, фрази «Можна книгу не відкривати — трійку все одно натягнути» — це гіпербола, можливо, Юлії Михайлівні справді вдалося одержати позитивну оцінку без підготовки, проявивши ерудицію. Але проблема низьких знань у студентів-заочників, безумовно, існує. Свідчення тому — чимала кількість «двойок» на іспитах, і регулярні відрахування за академічну зaborгованість.

Вимоги до знань студентів повинні бути більш жорсткими, і робота в цьому напрямку послідовно ведеться. Гадаю, що слабкі студенти-заочники це добре відчувають.

Звичайно, поставити перед собою мету одержати диплом, затративши при цьому мінімум зусиль і одержавши мінімальні знання — можна, хоча є ризик бути відрахованим. Напевне, правильнішим було б прагнути до максимуму знань, тим більше, що і на заочному відділенні, практикуючи з повною віддачею, можна одержати серйозні результати.

Всупереч усім труднощам і заочники досягають високого рівня підготовки, якщо повною мірою використовують надані їм можливості. Серед випускників заочного відділення — чудові вчителі, викладачі вузів, учени. Тільки із випуску заочного відділення 1988 року Олег Козик вступив

В ОБЛОЗІ ГОСТРИХ ПРОБЛЕМ

[Закінчення. Початок на 1-й, 2-й стор.]

службами університету. Правильно організована робота цих комісій повинна зменшити вірогідність невдалих, чисто апаратних рішень, стосується це учбової чи наукової частин, планово-фінансового відділу чи бухгалтерії, АГЧ чи УЕМ.

Зокрема, час вже почати роботу планово-економічної комісії під керівництвом професора В. В. Сердюка. Мені здається, що першочерговим завданням цієї комісії повинен бути аналіз фінансового звіту ОДУ за минулій рік, структури тих витрат, які були зроблені минулого року.

Ця комісія повинна брати участь у вирішенні питань про дорогі придбання університету, про пріоритетність різного типу придбань.

Якби члени планово-економічної комісії періодично заслуховували звіти про виконання бюджету, то ніколи не виникла б така ситуація, як зараз, коли університетська казна так опорожнила, що бухгалтерія відмовила студентському профкому в оплаті дитячих садків для дітей студентів!

Навряд чи можна вважати правильним те, що ми покладаємо відповідальність за прийняття рішень про мільйонні витрати на одного ректора, як це було, наприклад, при придбанні системи ЕОМ ПОК у Чехословаччині.

У зв'язку із сказаним набуває особливого значення необхідність створення Статуту університету, який би був основним законом діяльності нашого учбового закладу. Все повинно бути записано у Статуті, і тоді не виникне таких ситуацій, які нерідкі в нашій діяльності, коли одним питанням можуть займатися кілька підрозділів, а інші повисають у повітрі і виконуються за рахунок сумлінності і університетського патріотизму багатьох наших співробітників.

ОБГОВОРЕННЯ ДОПОВІДІ

У виступі декана хімічного факультету В. І. Нікітіна аналізувалися питання доробки і оформлення директивних документів, які регламентують навчальний процес, розподілу випускників, організації філіалів кафедр. На думку виступаючого, створення філіалу кафедри органічної хімії у фізико-хімічному інституті — справа перспективна і корисна, тоді як філіали кафедр у середній школі навряд чи себе віправдовують. З боку університету це вимагатиме чималих витрат (прилади, реактиви тощо), а зворотній зв'язок — мінімальний.

Про серйозні проблеми у викладанні суспільних наук на нинішньому етапі перебудови вищої школи говорив завідуючий кафедрою наукового комунізму професор Д. С. Шелест. Відзначалася відсутність спеціальної літератури, висококваліфікованих кадрів, недостатня самостійність університету у плані вибору спецкурсів тощо.

Доцент В. М. Кадурін поділився досвідом організації навчального процесу на геологічному відділі, про специфіку підготовки кадрів для роботи в системі Міністерства геології СРСР.

Про творчу підготовку студентів через фізпрактикуми говорив професор Д. І. Поліщук. Тут надзвичайно багато проблем, які перш за все пов'язані з відсутністю кваліфікованих викладацьких кадрів і приміщенем.

Багато гострих питань підняв у своєму виступі студент 3-го курсу історичного факультету Г. Мурзановський: не введено іспит з латинської мови, залишає бажати кращого якість лекцій курсів і практичних занять, не вирішується питання організації археологічної лабораторії, «ЗНК» слабко висвітлює діяльність студентів в учній раді, пущено на самоплив хід організації майбутніх сільгоспробіт.

Начальник учбової частини військової кафедри В. Д. Малов розповів про ті труднощі в роботі кафедри, що виникають у зв'язку з перебудовою у Збройних Силах і в країні в цілому. У налагоджувачні нормальних стосунків зі студентами доводиться враховувати різні фактори, в тому числі і зниження престижу армії, інші негативні явища. Разом з тим, демократизація немислима без високої дисципліни, відповідальності молодих захисників Батьківщини.

Деякі аспекти перебудови навчального процесу висвітлив у своєму повідомленні доцент І. О. Одінцов. Нові підходи до технології навчання: демократизація, самостійність, колегальність, цікаві форми викладання учбового матеріалу — ось коло питань, які піднімалися виступаючим.

Про необхідність підвищення трудової дисципліни при одновідомому скороченні управлінського апарату говорив у своєму виступі начальник УЕМ М. І. Абрамов.

Стратегія розвитку вузівської Одеси і, зокрема, ОДУ намічена у виступі завідуючого ідеологічним відділом міського комітету партії Л. П. Сушкина.

Один з основних моментів — розвиток матеріально-технічної бази, перш за все, бази будівництв. Зрозуміло, що комплексний розвиток вузів треба розглядати в контексті розвитку міста. Так, передбачається за п'ять років внести у розвиток матеріально-технічної бази вузів 315 млн. карбованців — це нереально при нинішньому стані регіональної будівництв.

Торкаючись експериментального виробництва, товариш Сушкин зазначив, що місто зобов'язане повернути свій борг вузам — віддати в руки учених-експериментаторів нерентельні підприємства.

Дуже важливе завдання — виховання політичної культури. Вибори народних депутатів СРСР довели, що молоді не завжди здатна вірно розібратися в ситуації, мали місце спалахи екстремізму. Рівень культури студентської молоді певною мірою виявляється і у різних негативних явищах у побуті: дідовщина, приниження людської гідності тощо.

Робота студентів в учених радах вузів поки що носить формальний характер: немає навичок; треба вчитися специфічним формам такої роботи.

За доповідю, з урахуванням в ході виступів пропозицій, зборами прийнято відповідне рішення.

ВЗАЙМНИЙ ИНТЕРЕС

На іспанському отделенні в рамках факультета РГФ була організована встреча с Генеральним консулом Республики Куба в Одесе Артуро Польо Гарсіа. Наш город, университет, кафедра классической и испанской филологии имеют тесные экономические, научные и дружеские связи с Республикой Куба.

Студенты нашего отделения проходят практику на Кубе, после окончания университета многие отправляются туда на работу. Не без основания мы можем гордиться тем, что некоторые работники кубинского консульства — выпускники нашего университета.

На встрече консул рассказал о своей работе, о связях с предприятиями, организациями, институтами и школами Одессы; о сегодняшнем дне Кубы. Рассказывал консул и о себе — студенты задавали вопросы о его семье, интересах, увлечениях.

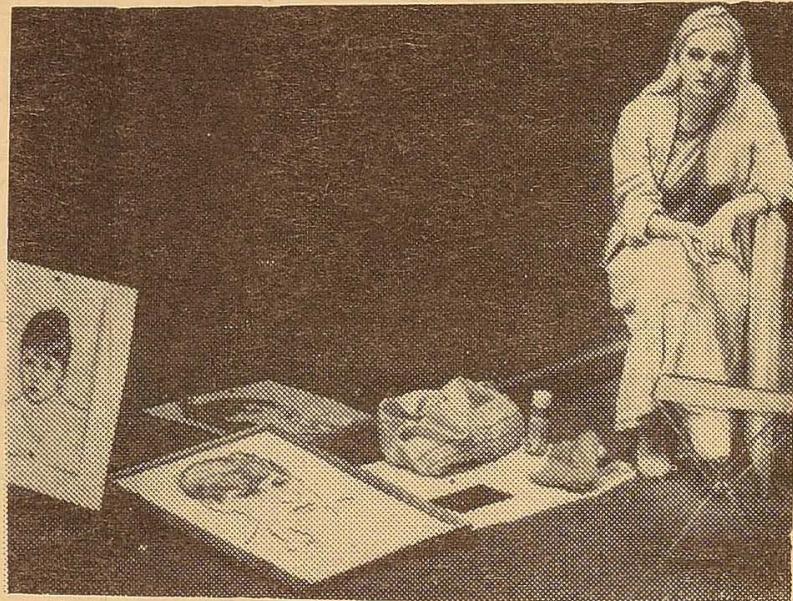
Силами студентов был дан небольшой концерт, прозвучали известные кубинские песни.

Интерес к встрече был общий, и она затянулась до вечера. Обе стороны выражали желание проводить подобные встречи как можно чаще.

И. ГРИГОРЕВСКИЙ,
Э. КАРАСЕВ,
студенты II курса
іспанського отделения РГФ.

18 мая — Международный день музеев

Под криштей дома своего...

Владимир Иванович Даль называет музеем (музеумом) собрание редкостей или замечательных предметов по какой-либо отрасли науки и искусства. Во всяком случае понятие музея ассоциируется в сознании с тишиной, импозантностью и холодным академизмом. Все это никак нельзя отнести на счет одесского Музея личных коллекций, более знакомого нам как музей Александра Блещунова.

Не стану подробно описывать экспонаты — этому посвящено немало газетных публикаций и в местной, и в республиканской, и в союзной периодике. О необычном собрании рассказывали известные журналисты и искусствоведы, и вряд ли мне удастся дополнить их оригинальным сюжетным поворотом. Но попытаюсь сделать это, ибо повествование наше ориентировано на молодого читателя.

... В 1936 г. в одной из одесских газет появилось объявление, призывающее всех заинтересованных во вновь организуемую секцию альпинизма. Создателем ее был Александр Блещунов, тогда — третекурсник Института инженеров водного транспорта (нынешний ОИИМФ).

На учредительное собрание явилось человек 12-14, в том числе несколько ветеранов революционного Крымского горного клуба. Так началась более чем 40-летняя альпинистская деятельность Александра Владимировича.

— Это была поистине бурная деятельность, — вспоминает мой собеседник, А. В. Блещунов, — основанная на теплом, доверительном, дружеском общении с огромным количеством молодых людей. Это общение, новизна увиденного в иных районах и местностях не могли не вызвать этнографических интересов. В странствиях, походах, восхождениях, поездках и формировалаась блещуновская коллекция.

— Поймите, — продолжал Александр Владимирович, —

это не накопительство, не стяжательство. Просто не мог проходить мимо культурных ценностей обитателей конкретного региона. Я собрал вовсе не уникумы. Те, кто приходит в музей для получения острых ощущений от наблюдения неких сокровищ, могут остаться разочарованными.

Искренность, доброта, интеллигентность, дружеское участие — качества, каковыми наделен Александр Владимирович, — всегда привлекали и продолжают привлекать к нему молодежь. Вот и сегодня видел в музее множество обаятельных юных лиц, всякий раз обращающихся к своему наставнику по самым разным поводам. Кажется, они не столько ждут ответа на свой вопрос, сколько наслаждаются самой важностью общения.

— Молодежь, прошедшая мимо меня, — говорит А. В. Блещунов, — это, если хотите, моя агентура, разбросанная по городам и весям. Не знаю уж, чем им всем угодил, но они всегда помнят о моих увлечениях, интересах. Вот приехал Сережа Поройков, бывший студент института связи. Представляете, 12 лет прошло, он вдруг вынырнул из небытия и привез старинную литую чернильницу. И таких примеров множество. За 30 лет рядом со мной прошагало 7-8 тысяч молодых людей. Вот они-то и являются фактическими создателями этого музея!

Как краевед, я, конечно, уделил более пристальное внимание «Одесской зале» музея. Каково же было мое удивление, когда узнал: лишь 10-12 экспонатов приобретены А. В. Блещуновым, остальные — презенты тех, кто сочувственно относился к идеи создания музея, не соответствующего канонам. И, действительно, музей этот теплый, домашний. Как согревают и радуют глаз вполне домашние, обиходные предметы. И так в каждом зале, будь-то «Западноевропейский интерьер», «Зал вееров», ком-

наты, посвященные буддистскому и мусульманскому Востоку, зал «Украинка» и т. д.

Как хороши, например, русские кружева и поддужные колокольчики, западноевропейская портретная миниатюра, украинские рушники и кролевецкие покрывала, писанки, японский фарфор, восточные ковры, чеканка, инкрустированные перламутром столики, пояса, джурабы и хурджумы. В собрании имеются медали и печати, монеты и курительные приборы, иконы и складни, настольные кресты и чаши для причастия...

Не ошибусь, если назову музей А. В. Блещунова историко-бытовым, этнографическим. А это значит, что помимо чисто познавательных функций, в самой идее музея заложена функция воспитательная. Предметы быта, культа, искусства различных народов нашей страны и мира (в экспозиции имеются, например, «Уголок Индии», «Уголок Африки», оригинальные экспонаты из Китая, Монголии и многих других стран), собранные под крышей этого доброго дома, составляют целостную картину богатого и разнообразного, пестрого, многонационального мира. И, несмотря на свою несходность, контрастность, все они служат людям. сандра Владимирович, — что

— Надеюсь, — говорит Александр Владимирович, — что начало музея личных коллекций. Наверняка появятся люди, желающие сохранить свои собрания целиком, и, согласно решению горисполкома, в процессе такого появления будут выделяться новые помещения в этом доме. Тогда он станет значительным культурным центром Одессы.

Мы преследуем также цели популяризации среди молодежи идей познания культуры и быта всех народов планеты. А в обстановке такого домашнего, камерного музея молодым ребятам действительно будет как-то теплее. И тогда собранные здесь ценности восприниматься будут по-иному.

Уже сегодня в «Одесской зале» проводятся литературно-музыкальные вечера, на которых под умелыми пальцами музыкантов оживает один из экспонатов — старинная физгармония. Непревычное звучание забытого инструмента чарует слушателей — молодых друзей основателя музея, патриарха одесского альпинизма. И случайный прохожий, привлекенный таинственными звуками, замирает у старого особняка по улице Гарibalди, с удивлением читая на маленькой табличке: «Музей личных коллекций».

О. Губарь.

ПИШІТЬ НАМ:

270057, Одеса-Центр вул.
Петра Великого, 2, держуні-
верситет, редакція газети «За
наукові кадри».

ЗАХОДЬТЕ:

Одеса, вул. Радянської Ар-
мії, 24, 1-й поверх,
кімната, 9.

дзвоніть:

тел. 23-84-13.

Редактор М. ЩЕРБАНЬ.

Зам. № 5607.

«За научные кадры», орган парткома, ректората, профкомов и комитета комсомола Одесского государственного университета им. Мечникова. (На украинском языке).

Друк. тип. «Чорноморська комуна» Одеського об'єму КП України, пл. 50-річчя СРСР, 1. Тираж 1000 прим. Обсяг 0,5 аркуша формату газети «Правда». Зам. № 5607.